

Teatrul „Bulandra“

TITANIC VALS

de Tudor Mușatescu

Data premierei : 3 iulie 1975.

Regia : TOMA CARAGIU. Scenografia : FLORICA MĂLUREANU.

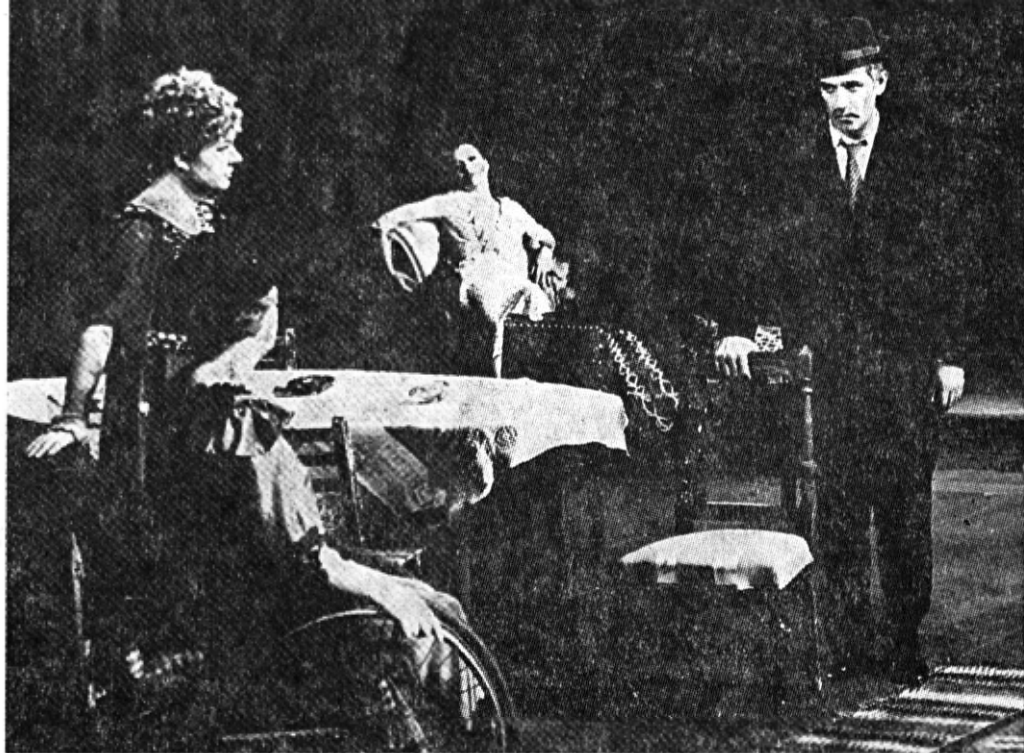
Distribuția : ȘTEFAN BĂNICĂ (Spirache) ; ILEANA STANA IONESCU (Dacia) ; TAMARA BUCIUCEANU-ROTEZ (Chiriachița) ; MARIELLA PETRESCU (Sarmisegetuza) ; VALERIA MARIAN (Gena) ; FLORIAN PITTIS (Traiau) ; SILVIU TACHE (Decebal) ; DAN NUȚU (Petre Dinu) ; TOMA CARAGIU și MARIUS PEPINO (Rădulescu-Nercea) ; DAN DAMIAN (Procopiu) ; OVIDIU SCHUMACHER (Stamatescu) ; JEAN REDER (Un vecin) ; ANCA VEREȘTI (Doica) ; MIRCEA GOGAN (Fotografu).

Tamara Buciuceanu-Botez (Chiriachița), Ileana Stana Ionescu (Dacia) și, în plan secund, Mariella Petrescu (Sarmisegetuza).

Tragedia gigantului, supra-elegantului, hiper-modernului pachetot naufragiat, chiar la prima sa călătorie, în 1912, a impresionat profund conștiința contemporanilor : presa, revistele ilustrate i-au preluat legenda, prefăcînd-o apoi într-un romanțios cînteceal, a cărui litanie pînă și flășnetă, una din modalitățile de „mass-media“ ale vremii, o pictura neobosită sub ferestrele caselor copilăriei unora dintre noi, născuți mai de mult, vreme de douăzeci de ani și mai bine, pînă și după 1932, a avut loc premiera piesei tinărului Tudor Mușatescu : *Titanic-vals*. În acest spirit romanțos, preluat la dimensiunile critice specifice spiritului latin, ce dăinuie de două mii de ani pe aceste meleaguri, și-a scris Tudor Mușatescu comedia. Un umil funcționar la o subprefectură din provincie, terorizat de sărăcie, de nevastă, de soacra, de o fiică bovarică și de doi fii, înțeles și iubit doar de o altă fiică — infirmă ! — dintr-o primă căsătorie (scena cumpărării pălăriei, din actul I, rămîne una de antologie), se pomeniște moștenitor al unei imense averi. Această explozie de opulență are darul să potențeze caracterele personajelor piesei, din cale afară de grabite, toate, cu excepția lui nea Spirache și a fiicei sale Gena, să folosească avantajele banului, *id est* o viață „ca-n filme“, cu automobil, cai de curse, japinise, feciori și, tot în scopul ultim al sporirii averii, o cit mai strălucită poziție socială, *id est* un fo-

toliu de deputat. „Sublimă“, de la început pînă la sfîrșit, nu e decît infirma Gena, măreață în sacrificiul ei și impresionantă în naivitatea cu care se pretează la toate „machiaverlecurile“ celor trei femei (era să spunem, celor trei gaîțe) ; bonom și „moale“, Spirache se vedește pînă la urmă a fi, în realitate, înzestrat cu destulă astuție, la nivelul politicii de familie, nedîndu-se în lături nici de la „plastografie“, pentru a-și realiza scopurile. Zugrăvite în culoare balzaciană, Chiriachița, Dacia și Miza nu ajung însă nici o clipă să fie odioase fiindcă, în virtutea aceluiași „modus in rebus“ de care vorbeam mai sus, spectatorul nu se poate împiedica să gîndească despre ele ceva în genul „sînt simpatice, dă-le dracului“, după cum la fel de „simpatice“ rămîn Traiau și Decebal, ba chiar și ofiterul seducător (în fond, și el, pînă la urmă, „băiat bun“), și tinărul Petre Dinu. Piesa, nelipsită de numeroase lovituri de teatru și răsturnări de situații, aducînd pe scenă o excelentă limbă românească vorbită, nelipsită de un enorm happy-end general, a plăcut și va plăcea toamii pentru fondul ei optimist, pentru dragostea cu care și-a zămislit autorul personajele. Un erudit și apreciat confrate întocmea, cu prilejul cronicii la această piesă, o interesantă și bogată schiță bibliografică a scrierilor dramatice românești, edite, și inedite, în care e prezentă tema farsei alegerilor, de la *Sinziana* și

Ileana Stana Ionescu, Tamara Buciuceanu-Botez, Mariella Petrescu și Ștefan Bănică (Spirache).

Pepelea și pînă și după *Scrisoarea*. Această bibliografie (la care s-ar putea încă adăuga, de pildă, *Influența morale și Candidat și deputat* ale lui G. Sion, altminteri încununate, la propunerea lui I. Ghica, de Academia Română, și altele altele, atît românești cît și scrise în alte țări, odinioară și acum încă — vezi filmul american *Alegere de președinte* —, atîta vreme și acolo unde adevărata democrație n-a creat condițiile unor alegeri care, în sfîrșit, nu mai sînt o farsă) nu poate fi, însă, în legătură cu *Titanicul* lui Mușatescu, altceva decît o istorie a temei, o utilă „Stoffgeschichte“, cum îi spun nemții: a așeza însă *Titanicul* în aceeași familie cu *Scrisoarea pierdută*, a desluși aici cine știe ce aspecte, altfel decît implicite, de satiră socială, ni se pare a-i atribui lui Mușatescu niște intenții pe care, așa cum s-a manifestat el ca om și ca artist, nu cred să le fi avut.

Încă de la premiera sa absolută, *Titanicul* s-a bucurat de o distribuție de primă mînă: Calboreanu, Sonia Cluceru. Fintesteanu, Nicky Atanasiu și alte figuri de seamă ale panteonului scenic românesc au dat, de-a lungul anilor, viață membrilor familiei lui nea Spirache. Cutez a spune că actuala distribuție a teatrului de la grădina Icoanei nu se află deloc, ca înzestrare artistică, sub dimen-

siunile înaintașilor ei. Și de aici decurge, în chip paradoxal poate, neajunsul interpretării pe care o consemnăm; asistăm la o înmănușare de recitaluri, de ridicată, de excelentă calitate: un recital Ileana Stana Ionescu (Dacia), un recital Tamara Buciuceanu-Botez (Chiriachița), un recital Florian Pittiș (Traian) etc. Roluri-model care — cu excepția, poate, a lui Ștefan Bănică, oarecum străin în rol — nu ne îndoiim că, înregistrate pe bandă, ar putea servi drept lecții la IATC. Toți acești prim-soliști nu au consumat însă orchestral, iar spectacolul (regizor: Toma Caragiu), ca atare, s-a ales cu boalfe — cu lungimi. Obligația creată de structura scenei (așa va rămîne ea, oare, pe veci, indiferent dacă se joacă *Vicarul*, *Azul de noapte* sau *Titanic-vals*?) Nu se transformă oare, astfel, inovația în rutină?, de a se schimba decorurile la vedere — scoaterea afară, la începutul actului doi, a troacelor actului întîi, și aducerea doar a lăzilor cu mobilă scumpă, care nu se desface decît în actul III, cînd situația familiei e definitiv consolidată — a constituit (scenografia: Florica Mălureanu) o contribuție pozitivă la sugerarea procesului parvenirii, pe viu, sub ochii spectatorilor.

Radu Albala